

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2020 m. gegužės 29 d.
(OR. en)

8412/20

Tarpinstitucinė byla:
2020/0100 (COD)

ECOFIN 415
CLIMA 104
REGIO 138
FIN 328
ENV 319
ENER 189
COMPET 252
CADREFIN 108
CODEC 440

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2020 m. gegužės 28 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI- MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2020) 453 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO dėl viešojo sektoriaus paskolų priemonės pagal Teisingos pertvarkos mechanizmą

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2020) 453 final.

Pridedama: COM(2020) 453 final

Briuselis, 2020 05 28
COM(2020) 453 final

2020/0100 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl viešojo sektoriaus paskolų priemonės pagal Teisingos pertvarkos mechanizmą

{SWD(2020) 92 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2019 m. gruodžio 11 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Europos žaliojo kurso ir jame nustatė naujos Europos augimo politikos veiksmų planą. Ši augimo politika grindžiama plataus užmojo klimato ir aplinkos apsaugos tikslais ir dalyvaujamaisiais procesais, suburiančiais piliečius, miestus ir regionus kovoti su klimato kaita ir saugoti aplinką. Atsižvelgiant į tikslą iki 2050 m. veiksmingai ir sąžiningai pasiekti, kad ES poveikis klimatui būtų neutralus, Europos žaliajame kurse pasiūlytas Teisingos pertvarkos mechanizmas, kad būtų nustatytos priemonės klimato kaitos iššūkiui įveikti ir niekas nebūtų paliktas nuošalyje. Nuo žalingo klimato kaitos poveikio ir blogėjančios aplinkos būklės labiausiai nukentčia pažeidžiamiausi regionai ir žmonės. Savo ruožtu pertvarkos valdymas reikalauja didelių struktūrinių pokyčių. Poveikis piliečiams ir darbuotojams bus nevienodas, ne visos valstybės narės, regionai ir miestai pradės pertvarką nuo to paties taško, o jų pajėgumai veikti irgi skirsis.

Kaip išsamiau išdėstyta 2020 m. sausio 14 d. Komunikate „Europos žaliojo kurso investicijų planas“¹, Teisingos pertvarkos mechanizmu daugiausia dėmesio bus skiriama regionams ir sektoriams, kuriems pertvarka turi didžiausią poveikį dėl jų priklausomybės nuo iškastinio kuro, įskaitant anglis, durpes ir degiuosius skalūnus, arba nuo šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis taršių pramoninių procesų ir kurie yra mažiau pajėgūs įgyvendinti pertvarkos uždavinius. Teisingos pertvarkos mechanizmą sudaro trys ramsčiai: Teisingos pertvarkos fondas, įgyvendinamas pagal pasidalijamojo valdymo principą, speciali teisingos pertvarkos sistema pagal programą „InvestEU“ ir viešojo sektoriaus paskolų priemonė, skirta papildomoms investicijoms susijusiems regionams sutelkti.

2020 m. sausio 14 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Teisingos pertvarkos fondo įsteigimo². Jame visų pirma nustatomas Fondo turinys, taikymo sritis ir įgyvendinimo taisyklės. Fondui programuoti ir įgyvendinti būtini teritoriniai teisingos pertvarkos planai – juose turi būti nustatyti pagrindiniai pertvarkos proceso etapai ir tvarkaraštis ir įvardytos teritorijos, kurioms perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos turi didžiausią neigiamą poveikį.

Pasiūlymo dėl Teisingos pertvarkos fondo I priede taip pat pateikta metodika, pagal kurią bus apskaičiuojamos valstybių narių asignavimų iš šio fondo dalys.

Pasiūlymo taikymo sritis ir tikslas

Šiame pasiūlyme nustatyta viešojo sektoriaus paskolų priemonė yra trečiasis Teisingos pertvarkos mechanizmo ramstis. Ja, skolinant lengvatinėmis sąlygomis, bus remiamos viešosios investicijos. Šios investicijos bus naudingos teritorijoms, kurioms su klimato kaita susijusi pertvarka turi didžiausią neigiamą poveikį, kaip nustatyta Teisingos pertvarkos fondo tikslais parengtuose teritoriniuose teisingos pertvarkos planuose.

Šią priemonę sudarys dotacijos ir paskolos komponentai. Iš ES biudžeto asignuotųjų pajamų ir biudžeto išteklių finansuojama dotacija sumažins paramos gavėjų finansinę naštą, kylančią grąžinant paskolą, kurią suteiks finansavimo partneris. Nors 1,525 mlrd. EUR dotacijos komponentą ketinama įgyvendinti su Europos investicijų banku (EIB) kaip 10 mlrd. EUR finansavimo partneriu, numatyta galimybė bendradarbiauti su kitais finansavimo partneriais, kad ilgainiui būtų išnagrinėtos kitos bendradarbiavimo galimybės, visų pirma jei ateityje padaugėtų Sąjungos išteklių arba kiltų konkrečių įgyvendinimo iššūkių. Naudojantis

¹ COM(2020) 21 *final*.

² COM(2020) 22 *final*.

1,525 mlrd. EUR Sąjungos paramos įnašu į dotacijų komponentą ir 10 mlrd. EUR EIB paskola iš nuosavų išteklių, viešojo sektoriaus paskolų priemone siekiama 2021–2027 m. sutelkti 25–30 mlrd. EUR viešųjų investicijų. Tačiau mažiau išsivysčiusiuose regionuose viešųjų subjektų viešųjų investicijų pajėgumai paprastai būna mažesni. Todėl tokių subjektų remiamiems projektams skiriamos dotacijų normos turėtų būti santykinai didesnės, bet neturėtų viršyti 20 proc. paskolos (t. y. ne daugiau kaip 5 procentiniais punktais didesnė dotacija). Mažiau išsivystę regionai yra regionai, kurių BVP vienam gyventojui yra mažesnis nei 75 proc. ES 27 BVP vidurkio, kaip apibrėžta sanglaudos politikos taisyklėse.

Priemonės darbo programoje bus nustatyti projektų atrankos ir jų pirmenybės nustatymo kriterijai, jei paklausa viršytų nacionalinių asignavimų finansavimo išteklius. Šie kriterijai gali būti išsamiau išdėstyti kvietime teikti pasiūlymus. Nustatant kriterijus bus atsižvelgiama į projekto indėlį siekiant teritoriniuose teisingos pertvarkos planuose nustatytų tikslų, bendro tikslo skatinti regioninę ir teritorinę konvergenciją ir dotacijos indėlį į projektų perspektyvumą. Pirmenybė turėtų būti teikiama projektams, kuriais tiesiogiai prisidedama prie su klimato kaita susijusios pertvarkos. Kriterijai taip pat gali apimti principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, kaip apibrėžta Energetikos sąjungos valdymo reglamente³, ir atitikti Komunikato „Europos žaliojo kurso investicijų planas“ 4.2 skirsnyje nurodytus principus ir gaires.

Parama pagal priemonę teikiama tik toms valstybėms narėms, kurios turi bent vieną teritorinį teisingos pertvarkos planą, parengtą pagal Reglamento [Teisingos pertvarkos fondo reglamentas] 7 straipsnį ir Komisijos patvirtintą kaip programos dalį arba programos pakeitimą. Siekiant užtikrinti galimybę naudotis šia priemone, dotacijų komponentas bus prieinamas reikalavimus atitinkantiems projektams iš nacionalinių valstybėms narėms skirtų asignavimų, kurių turės būti paisoma pirmame etape (išreikštų kaip turimo bendro priemonės biudžeto dalis). Šios nacionalinės dalys bus nustatytos remiantis Reglamento [Teisingos pertvarkos fondo reglamentas] I priede išdėstyta paskirstymo metodika.

Tačiau siekiant šį tikslą suderinti su poreikiu optimizuoti priemonės ekonominį poveikį ir įgyvendinimą, šie nacionaliniai asignavimai turėtų būti numatyti tik iki 2024 m. gruodžio 31 d. Po šios datos likusieji Sąjungos paramos ištekliai, skirti priemonės dotacijų komponentui, bus prieinami be iš anksto paskirtos nacionalinės dalies ir konkuruojant Sąjungos lygmeniu. Tiek Komisija, tiek EIB užtikrins, kad paskutinius trejus 2021–2027 m. laikotarpio metus skirstant išteklius valstybėms narėms būtų užtikrintas investicijų nuspėjamumas ir laikomasi poreikiais grindžiamo ir regioninės konvergencijos požiūrio.

Šia priemone bus remiami viešieji subjektai ir ji apims įvairias investicijas su sąlyga, kad šiomis investicijomis padedama tenkinti vystymosi poreikius, kylančius sprendžiant uždavinius dėl Sąjungos perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, kaip aprašyta teritoriniuose teisingos pertvarkos planuose. Rengiant šias investicijas bus atsižvelgiama į prieinamumą neįgaliesiems, laikantis Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos.

Šia priemone remiamos investicijos, iš kurių negaunama pakankamai pajamų ir kurios negautų finansinės paramos, jei nebūtų dotacijos elemento, ir ja siekiama viešojo sektoriaus

³ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

subjektams suteikti papildomų būtinų išteklių, kad jie galėtų spręsti dėl su klimato kaita susijusios pertvarkos kylančius socialinius, ekonominius ir aplinkos uždavinius. Ji taip pat leis šiems daugiau viešųjų išteklių gaunantiems viešiesiems subjektams tapti atsparesniems būsimiems simetriniams ir asimetriniams sukrėtimams, įskaitant nelaimes.

Be to, ištekliai skiriami konsultacinei paramai siekiant paskatinti rengti, plėtoti ir įgyvendinti reikalavimus atitinkančius projektus.

Papildomumas su pirmuoju ir antruoju Teisingos pertvarkos mechanizmo ramsčiais

Teisingos pertvarkos fondo (pirmasis Teisingos pertvarkos mechanizmo ramstis) parama apima tik investicijas, kuriomis mažinamos nustatytų teritorijų patiriamos socialinės ir ekonominės su klimato kaita susijusios pertvarkos išlaidos. Parama pirmiausia skiriama šių teritorijų ekonomikai įvairinti ir darbuotojams perkvalifikuoti, pagalbai ieškant darbo ir susijusių darbuotojų įtraukčiai į darbo rinką, visų pirma skiriant dotacijas. Pagal antrąją ir trečiąją Teisingos pertvarkos mechanizmo ramsčius bus galima remti tiek sektorių, tiek geografiniu požiūriu įvairesnes investicijas ir taip sustiprinti Teisingos pertvarkos fondo veiksmus ir tikslus. Todėl bus galima aprėpti platesnio masto vystymosi poreikius su sąlyga, kad parama bus naudinga regionams, nurodytiems teritoriniuose teisingos pertvarkos planuose.

Be to, parama pagal viešojo sektoriaus paskolų priemonę papildys finansinius produktus, siūlomus pagal specialią teisingos pertvarkos sistemą pagal programą „InvestEU“ (antrasis Teisingos pertvarkos mechanizmo ramstis). Ta sistema bus siekiama pritraukti privačias investicijas ir paremti viešąsias investicijas, iš kurių gaunama pakankamai pajamų, kad jos būtų finansiškai perspektyvios, o viešojo sektoriaus paskolų priemone daugiausia dėmesio bus skiriama viešosioms investicijoms su nepakankamomis pajamomis, kurios nebūtų finansuojamos suteikiant paskolą be dotacijos komponento.

Atsižvelgiant į projektų, jų ekonominių ypatumų ir tikslinių paramos gavėjų skirtumus, pagal tris ramsčius vykdomi intervenciniai veiksmai turėtų papildyti vieni kitus.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

ES veiksmai grindžiami SESV 174 straipsnio 1 dalimi: „Sąjunga plėtoja ir vykdo savo veiklą, padedančią stiprinti jos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Sąjunga ypač siekia mažinti regionų plėtros lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimą.“

SESV 175 straipsnio 3 pastraipoje taip pat nustatyta, kad „[j]ei pasirodytų, kad reikia imtis konkrečių veiksmų, nesusijusių su fondais ir nepakenkiančių priemonėms, kurių yra imtasi kitų Sąjungos politikos sričių sistemoje, tokių veiksmų Europos Parlamentas ir Taryba gali imtis sprendami pagal įprastą teisėkūros procedūrą ir pasikonsultavę su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu“.

Sąjungos parama grindžiama SESV 322 straipsnio 1 dalimi: „Europos Parlamentas ir Taryba, priimdami reglamentus pagal įprastą teisėkūros procedūrą ir pasikonsultavę su Audito Rūmais, nustato: a) finansinio pobūdžio taisykles, pirmiausiai nurodančias biudžeto sudarymo ir vykdymo bei sąskaitų pateikimo ir audito tvarką; b) taisykles, numatančias susijusių su finansais asmenų, ypač įgaliojimus suteikiančių pareigūnų ir apskaitos pareigūnų, atsakomybės kontrolę.“

- **Subsidiarumo ir proporcingumo principai**

Dėl perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kylančių ir Teisingos pertvarkos mechanizmu sprendžiamų uždavinių masto būtina imtis ES lygmens veiksmų. Pertvarkos uždavinys yra ES dimensijos ir masto, todėl jis veiksmingiau sprendžiamas ES lygmeniu.

Visų pirma, teikiant paramą dotacijomis turėtų būti didinamas viešųjų subjektų pajėgumas gauti finansavimą, kad būtų įgyvendintos investicijos, iš kurių negaunama pakankamai pajamų.

Teikiant šią paramą dotacijomis ES lygmeniu ir tuo tikslu taikant tiesioginį valdymą užtikrinamos vienodos visų valstybių narių viešųjų subjektų galimybės gauti šią paramą, skirtą teritorijoms, kurioms su klimato kaita susijusi pertvarka turi didžiausią neigiamą poveikį, kaip nustatyta teritoriniuose teisingos pertvarkos planuose. Kartu su EIB suteikta paskola priemonės dotacijų komponentas didina susijusių investicijų patrauklumą ir kitiems finansavimo šaltiniams ar institucijoms.

Be to, rengiant priemonę laikomasi proporcingumo principo, nes laikinai skiriamos numatytos nacionalinės dalys ir diferencijuojami paramos dotacijomis lygiai, atsižvelgiant į atitinkamos teritorijos išsivystymo lygį.

- **Priemonės pasirinkimas**

Pagal įprastą teisėkūros procedūrą, kaip nustatyta Sutarties 175 straipsnio 3 dalyje, pasirinkta priemonė yra Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas.

3. POVEIKIO VERTINIMAS IR KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

2018 m. gegužės ir birželio mėn. Komisija priėmė pasiūlymus dėl ilgalaikio biudžeto po 2020 m. ir naujos kartos programų ir fondų. Kaip sudėtinę šio proceso dalį Komisija surengė keletą pagrindines išlaidų programas apimančių viešų konsultacijų, kad sužinotų visų suinteresuotųjų šalių nuomones, kaip kuo geriau panaudoti kiekvieną ES biudžeto eurą.

Viešos konsultacijos dėl ES ilgalaikio biudžeto sanglaudos srityje vyko nuo 2018 m. sausio 10 d. iki 2018 m. kovo 9 d., gauti 4 395 atsakymai. 85 proc. respondentų išreiškė nuomonę, kad perėjimas prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir žiedinės ekonomikos, užtikrinant aplinkos apsaugą ir atsparumą klimato kaitai, yra svarbus uždavinys. Tačiau tik 42 proc. respondentų manė, kad šis uždavinys veiksmingai sprendžiamas dabartinėmis programomis ir (arba) fondais.

Vykstant deryboms dėl ilgalaikio biudžeto po 2020 m., Europos Parlamentas 2018 m. lapkričio 14 d. rezoliucijoje paragino skirti specialų asignavimą (4,8 mlrd. EUR) naujam Teisingos energetikos pertvarkos fondui, kad būtų sprendžiama perėjimo nuo anglių ir priklausomybės nuo anglies dioksido sukulto neigiamo visuomeninio, socialinio bei ekonominio ir aplinkosaugos poveikio darbuotojams bei bendruomenėms problema.

Šį raginimą pakartojo Regionų komitetas, parengęs nuomonę⁴ dėl socialinių ir ekonominių struktūrinių pokyčių Europos anglių pramonės regionuose, kurioje raginama skirti papildomų lėšų, kad būtų galima padėti tenkinti konkrečius anglių pramonės regionų poreikius. Todėl nuomonėje siūloma skirti 4,8 mlrd. EUR naujam Sąžiningos energetikos pertvarkos fondui,

⁴ Europos regionų komiteto nuomonė „Socialiniai ir ekonominiai Europos anglių pramonės regionų struktūros pokyčiai“, 136-oji plenarinė sesija, 2019 m. spalio 7–9 d., ECON-VI/041.

skirtam sumažinti socialinį bei ekonominį ir aplinkosaugos pertvarkos poveikį šiuose regionuose.

2019 m. spalio 18 d. išvadose Europos Vadovų Taryba pabrėžė esanti pasiryžusi užtikrinti, kad įgyvendinant Paryžiaus susitarimą ES ir toliau pirmautų socialiai sąžiningo ir teisingo perėjimo prie žaliosios ekonomikos srityje. 2019 m. gruodžio 12 d. išvadose Europos Vadovų Taryba patvirtino tikslą pasiekti, kad iki 2050 m. ES poveikis klimatui būtų neutralus, laikantis Paryžiaus susitarimo tikslų. Be to, ji patvirtino principą teikti pritaikytą paramą regionams ir sektoriams, kuriems pertvarka turi didžiausią poveikį, pasitelkiant Teisingos pertvarkos mechanizmą, įskaitant Teisingos pertvarkos fondą, taip pat specialią teisingos pertvarkos sistemą pagal programą „InvestEU“ ir viešojo sektoriaus paskolų priemonę.

• **Poveikio vertinimas**

Prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo⁵ pridėtas poveikio vertinimas⁶, kuriame patvirtinta šiems fondams siūloma įgyvendinimo sistema.

Poveikio vertinime taip pat išnagrinėti uždaviniai, kuriuos reikia spręsti įgyvendinant kitą daugiametę finansinę programą ir sanglaudos politiką. Jame patvirtintas viešų konsultacijų rezultatus atitinkantis poreikis remti švarios ir sąžiningos energetikos pertvarką, nustatant specialų politikos tikslą ir atitinkamą teminio sutelkimo mechanizmą (žr. 2.2 ir 3.2 skyrius).

Todėl Teisingos pertvarkos mechanizmo tikslas yra pagrįstas, nes juo siekiama užtikrinti sąžiningą energetikos pertvarką mažinant ekonomines ir socialines išlaidas, kylančias dėl perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Teisingos pertvarkos mechanizmas pagal trečiąjį ramstį remia didžiausią neigiamą poveikį patiriančias teritorijas, spręsdami pertvarkos kylančius vystymosi uždavinius ir suteiks viešojo sektoriaus subjektams išteklių investuoti į projektus, kuriais sudaromos palankesnės sąlygos pereiti prie poveikio klimatui neutralumo.

Poveikio vertinime taip pat atkreiptas dėmesys į nevienodą energetikos pertvarkos poveikį (žr. 3.3 skyrių). Visų pirma jame atkreiptas dėmesys į uždavinius, kurie kyla labiausiai paveiktiems regionams dėl priklausomybės nuo kietojo kuro gamybos ir didelės kietojo kuro dalies elektros energijos gamyboje. Šiuo vertinimu pagrindžiamas siūlomas Teisingos pertvarkos mechanizmo trečiojo ramsčio susitelkimas į teritorijas, kurioms daromas didžiausias neigiamas poveikis, ir siūloma laikinai numatyti dotacijų komponento nacionalines dalis pagal Teisingos pertvarkos fondo siūlomą metodiką.

Pirmiau pateikta analize ir poveikio vertinimo aspektais remiami Teisingos pertvarkos mechanizmo trečiojo ramsčio tikslai ir pagrindiniai ypatumai.

Sektorijų, kuriems galėtų būti teikiama parama investicijoms, aprėptis yra labai didelė ir gali apimti visas viešąsias investicijas, priklausančias viešųjų subjektų kompetencijai tokiose srityse kaip energetika ir transporto infrastruktūra, centralizuoto šilumos tiekimo tinklai, viešasis transportas, energijos vartojimo efektyvumo priemonės, įskaitant pastatų renovaciją, investicijas, kuriomis remiamas perėjimas prie žiedinės ekonomikos, dirvos atkūrimas ir išvalymas, taip pat darbuotojų kvalifikacijos kėlimas ir perkvalifikavimas, mokymas ir socialinė infrastruktūra. Remiama veikla bus nustatoma atsižvelgiant į konkrečius vystymosi poreikius, išsamiai aprašytus kiekviename teritoriniame teisingos pertvarkos plane.

⁵ COM(2018) 372 *final*.

⁶ SWD(2018) 282 *final*.

Prie šio pasiūlymo pridedamas tarnybų darbinis dokumentas, kuriame išsamiai pagrindžiamas priemonės sukūrimas ir nurodomi numatomi jos pasiekimų stebėsenos ir vertinimo mechanizmai.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Priemonės dotacijų komponentui siūlomas bendras 1,525 mlrd. EUR biudžetas. Šią sumą numatoma finansuoti daugiausia iš asignuotųjų pajamų (1,275 mlrd. EUR) ir iš dalies iš asignavimų, numatytų pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą (DFP) (250 mln. EUR).

1 mlrd. EUR numatytų asignuotųjų pajamų būtų gaunama iš numatomo Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) atidėjinių pertekliaus po jų sudarymo etapo, kuris baigiasi 2022 m. ESIF reglamente nustatyta 26 mlrd. EUR ES garantijos atidėjinių norma yra 35 proc., t. y. 9,1 mlrd. EUR, kurie turi būti laikomi ESIF garantijų fonde. Atidėjinių sudarymas 2015–2020 m. numatytas įsipareigojimams, 2016–2022 m. – mokėjimams. ESIF reglamente nustatytas terminas investicijoms patvirtinti yra 2020 m. gruodžio 31 d., o EIB ir Europos investicijų fondo (EIF) sutartims su paramos gavėjais arba finansų tarpininkais pasirašyti – 2022 m. gruodžio 31 d. 35 proc. atidėjinių norma nustatyta remiantis 2016 m. rugsėjo mėn. Komisijos atliktu vertinimu, kuriame potencialūs nuostoliai įvertinti 33,4 proc. Dabartinis galimų nuostolių įvertis, pagrįstas 2019 m. gruodžio 31 d. EIB ir EIF pateiktais duomenimis, yra mažesnis už tą procentinę dalį. Mažesnę procentinę atidėjinių dalį daugiausia lemia šios aplinkybės:

- bendra 180,2 mln. EUR garantijos reikalavimų suma per pirmuosius ketverius metus yra mažesnė už konservatyvias prielaidas, naudotas galimiems nuostoliams įvertinti;
- faktinės finansavimo išlaidos, kurioms taikoma ES garantija, kol kas yra mažesnės, nei tikėtasi, dėl palankių palūkanų normų;
- užsienio valiutos kurso rizika yra mažesnė, nei tikėtasi, daugiausia dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES.

Atsižvelgiant į tai, numatoma, kad pagal ES garantiją nebus panaudota 1,17 mlrd. EUR atidėjinių, todėl siūlomai priemonei būtų galima skirti 1 mlrd. EUR. Šias pajamas planuojama skirti nuo 2023 m., kai EIB ir EIF pasirašys sutartis dėl viso ESIF portfelio ir bus galima tiksliau apskaičiuoti galimus nuostolius. Kol kas ESIF garantijos atidėjinių sudarymas turėtų būti tęsiamas, kaip numatyta iš pradžių, nes žemas nuostolių lygis pirmaisiais ketveriais metais nedaro poveikio būsimai ESIF portfelio raidai.

Likusi 525 mln. EUR suma bus iš dalies finansuojama iš Sąjungos biudžeto išteklių – 250 mln. EUR galiojančiomis kainomis. Į pasiūlymą bus atsižvelgta derybose dėl kitos DFP ir tikimasi, kad jis bus įtrauktas į bendrą susitarimą dėl kitos DFP.

Galiausiai pasiūlymas bus finansuojamas iš 275 mln. EUR asignuotųjų pajamų, gautų grąžinus sumas iš finansinių priemonių, sukurtų vykdant šio reglamento I priede nurodytas programas. Be to, 1 mlrd. EUR programos „InvestEU“ atidėjinių pasiūlyta finansuoti grįžtamosiomis lėšomis iš tų pačių finansinių priemonių. Šiuo metu apskaičiuota, kad 2021–2032 m. pagal tas finansines priemones bus grąžinta 2,1 mlrd. EUR iš 5,9 mlrd. EUR turto, numatyto iki 2020 m. gruodžio 31 d., ir to pakanka „InvestEU“ ir viešojo sektoriaus paskolų priemonės poreikiams patenkinti.

Pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 6 dalį ir 22 straipsnius biudžetų eilučių, skirtų viešojo sektoriaus paskolų priemonės ir programos „InvestEU“ asignuotosioms pajamoms, bendrosiose pastabose, pateiktose dėl Komisijos pasiūlyto metinio biudžeto projekto, bus

nurodyta numatoma tų metų pajamų suma, skirtina atitinkamai viešojo sektoriaus paskolų priemonei ir programai „InvestEU“.

Iš dotacijų komponentui skirto finansinio paketo iki 25 mln. EUR asignuotųjų pajamų bus skirta konsultavimo paslaugoms, siekiant padėti rengti ir įgyvendinti reikalavimus atitinkančius projektus.

5. KITI ELEMENTAI

• Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas

Teisinę sistemą sudaro specialus reglamento dėl viešojo sektoriaus paskolų priemonės pasiūlymas, kuriame dėmesys sutelktas į šiuos aspektus:

- nustatyti priemonės dalyką ir taikymo sritį;
- nustatyti priemonės tikslus;
- išsamiai nurodyti biudžeto išteklius ir prieigos prie laikinai nacionaliniu lygmeniu numatytų paskirstymo dalių seką;
- nustatyti įgyvendinimo metodą taikant tiesioginį valdymą;
- nustatyti tinkamumo sąlygas;
- išsamiai išdėstyti dotacijų susitarimų nutraukimo sąlygą;
- nustatyti paramos formą ir taikytinas dotacijų normas.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS**dėl viešojo sektoriaus paskolų priemonės pagal Teisingos pertvarkos mechanizmą**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 175 straipsnio trečią pastraipą ir 322 straipsnio pirmą pastraipą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁷,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę⁸,

atsižvelgdami į Audito Rūmų nuomonę,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) 2019 m. gruodžio 11 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl Europos žaliojo kurso⁹, kuriame pateikė naujos Europos augimo politikos planą ir nustatė plataus užmojo kovos su klimato kašta ir aplinkos apsaugos tikslus. Atsižvelgiant į tikslą pasiekti, kad iki 2050 m. Sąjunga būtų neutralaus poveikio klimatui žemynas, Europos žaliajame kurse pasiūlytas Teisingos pertvarkos mechanizmas, kad būtų nustatytos priemonės klimato kaitos iššūkiui įveikti ir niekas nebūtų paliktas nuošalyje. Nuo žalingo klimato kaitos poveikio ir blogėjančios aplinkos būklės labiausiai nukentčia pažeidžiamiausi regionai ir žmonės. Savo ruožtu pertvarkos valdymas reikalauja didelių struktūrinių pokyčių;
- (2) 2020 m. sausio 14 d. Komisija priėmė Komunikatą „Europos žaliojo kurso investicijų planas“¹⁰, kuriuo sukuriamas Teisingos pertvarkos mechanizmas; šiuo mechanizmu daugiausia dėmesio skiriama regionams ir sektoriams, kuriems pertvarka turi didžiausią poveikį dėl jų priklausomybės nuo iškastinio kuro, įskaitant anglis, durpes ir degiuosius skalūnus, arba nuo šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis taršių pramoninių procesų, bet kurie yra mažiau pajėgūs finansuoti reikiamas investicijas. Teisingos pertvarkos mechanizmą sudaro trys ramsčiai: Teisingos pertvarkos fondas, įgyvendinamas pagal pasidalijamojo valdymo principą, speciali teisingos pertvarkos sistema pagal programą „InvestEU“ ir viešojo sektoriaus paskolų priemonė, skirta papildomoms investicijoms susijusiems regionams sutelkti;

⁷ OL C , , p. .

⁸ OL C , , p. .

⁹ COM(2019) 640 *final*.

¹⁰ COM(2020) 21 *final*.

- (3) 2020 m. sausio 14 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Teisingos pertvarkos fondo įsteigimo¹¹. Kad Fondas būtų geriau programuojamas ir įgyvendinamas, turi būti priimti teritoriniai teisingos pertvarkos planai, kuriuose būtų nustatyti pagrindiniai pertvarkos proceso etapai ir tvarkaraštis, taip pat nustatytos teritorijos, kurioms perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos turi didžiausią neigiamą poveikį ir kurios mažiau pajėgios spręsti pertvarkos uždavinius;
- (4) turėtų būti sukurta viešojo sektoriaus paskolų priemonė (toliau – Priemonė). Tai trečiasis Teisingos pertvarkos mechanizmo ramstis, kuriuo remiamos viešojo sektoriaus subjektų investicijos. Tokios investicijos turėtų atitikti vystymosi poreikius, atsirandančius dėl pertvarkos laikotarpio uždavinių, aprašytų Komisijos priimtuose teritoriniuose teisingos pertvarkos planuose. Numatyta remtina veikla turėtų derėti su veikla, remiama pagal kitus du Teisingos pertvarkos mechanizmo ramsčius, ir ją papildyti;
- (5) siekiant didesnio pertvarkos veikiamų teritorijų ekonomikos įvairinimo, Priemonė turėtų apimti daug įvairių investicijų su sąlyga, kad jos padės patenkinti vystymosi poreikius pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, kaip aprašyta teritoriniuose teisingos pertvarkos planuose. Remiamos investicijos gali apimti energetikos ir transporto infrastruktūrą, centralizuoto šilumos tiekimo tinklus, ekologišką judumą, pažangų atliekų tvarkymą, švarią energiją ir energijos vartojimo efektyvumo priemones, įskaitant pastatų renovaciją ir pertvarkymą, paramą pereiti prie žiedinės ekonomikos, dirvos atkūrimą ir išvalymą, taip pat darbuotojų kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, mokymą ir socialinę infrastruktūrą, įskaitant socialinę būstą. Infrastruktūros plėtra taip pat gali apimti sprendimus, kuriais didinamas jos atsparumas nelaimėms. Pirmenybė turėtų būti teikiama visapusiškam požiūriui į investicijas, visų pirma teritorijų, turinčių svarbių su pertvarka susijusių poreikių, atžvilgiu. Taip pat galėtų būti remiamos investicijos kituose sektoriuose, jei jos dera su priimtais teritoriniais teisingos pertvarkos planais. Priemone remiamos investicijos, iš kurių negaunama pakankamai pajamų, ir ja siekiama viešojo sektoriaus subjektams suteikti papildomų būtinų išteklių, kad jie galėtų spręsti dėl prisitaikymo prie su klimato kaita susijusios pertvarkos kylančius socialinius, ekonominius ir aplinkos uždavinius. Siekiant padėti nustatyti didelį teigiamą poveikį aplinkai darančias investicijas, tinkamas finansuoti pagal Priemonę, gali būti naudojama ES aplinkos atžvilgiu tvarios ekonominės veiklos taksonomija;
- (6) šiam reglamentui taikomos Europos Parlamento ir Tarybos pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 322 straipsnį priimtos horizontaliosios finansinės taisyklės. Šios taisyklės nustatytos Finansiniame reglamente ir jomis visų pirma nustatoma biudžeto sudarymo ir vykdymo naudojant dotacijas, viešuosius pirkimus, apdovanojimus ir taikant netiesioginio vykdymo metodą tvarka ir numatoma finansų pareigūnų atsakomybės kontrolė. Pagal SESV 322 straipsnį priimtos taisyklės taip pat yra susijusios su Sąjungos biudžeto apsauga tais atvejais, kai esama visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų, nes teisinės valstybės principo laikymasis – būtina patikimo finansų valdymo ir veiksmingo ES finansavimo sąlyga;
- (7) pagal Priemonę parama turėtų būti teikiama Sąjungos skirtų dotacijų forma kartu su finansavimo partnerio suteiktomis paskolomis. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 (toliau – Finansinis reglamentas)¹²

¹¹ COM(2020) 22 *final*.

¹² Reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046.

125 straipsnį Komisijos tiesioginio valdymo būdu įgyvendinamas dotacijos komponento finansinis paketas turėtų būti teikiamas su išlaidomis nesusijusio finansavimo forma. Tokia finansavimo forma turėtų padėti paskatinti dalyvauti projektų rengėjus ir padėti veiksmingai siekti Priemonės tikslų, atsižvelgiant į paskolos dydį. Paskolos komponentą turėtų suteikti Europos investicijų bankas (toliau – EIB). Priemonė gali būti taikoma ir kitiems finansavimo partneriams, teikiantiems paskolos komponentą, kai atsiranda papildomų išteklių dotacijos komponentui arba kai to reikia teisingam įgyvendinimui užtikrinti;

- (8) [250 000 000] EUR vertės Priemonės dotacijų komponentas turėtų būti finansuojamas iš Sąjungos biudžeto pagal [naująjį pasiūlymą dėl DFP] ir Europos Parlamentui ir Tarybai turėtų būti svarbiausias orientacinis dydis metinės biudžeto sudarymo procedūros metu, kaip apibrėžta 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo¹³ 17 punkte;
- (9) 275 000 000 EUR Priemonės dotacijų komponento turi būti finansuojama grąžinamomis sumomis iš finansinių priemonių, sukurtų vykdant šio reglamento I priede išvardytas programas. Tokios pajamos gaunamos iš nutrauktų programų, nesusijusių su Priemone, ir pagal SESV 322 straipsnio 1 dalį turėtų būti laikomos išorės asignuotosiomis pajamomis nukrypstant nuo Finansinio reglamento 21 straipsnio 3 dalies f punkto;
- (10) 1 000 000 000 EUR Priemonės dotacijų komponento turėtų būti finansuojama iš numatomo ES garantijos, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/1017, kuriuo taip pat įsteigiamas Europos strateginių investicijų fondas (toliau – ESIF reglamentas)¹⁴, atidėjinių pertekliaus. Todėl reikėtų numatyti nuostatą, leidžiančią nukrypti nuo Finansinio reglamento 213 straipsnio 4 dalies a punkto, kuriame numatytas įpareigojimas bet kokią biudžeto garantijos atidėjinių perteklių grąžinti į biudžetą, kad tą perteklių būtų galima paskirti Priemonei. Tokios asignuotosios pajamos pagal SESV 322 straipsnio 1 dalį turėtų būti laikomos išorės asignuotosiomis pajamomis nukrypstant nuo Finansinio reglamento 21 straipsnio 3 dalies f punkto;
- (11) pagal Finansinio reglamento 12 straipsnio 4 dalies c punktą asignavimai, atitinkantys išorės asignuotąsias pajamas, turėtų būti automatiškai perkeliama tolesnei programai arba veiksmui. Remiantis ta nuostata galima suderinti daugiamečių asignuotųjų pajamų tvarkaraštį su Priemonės finansuojamų projektų įgyvendinimo planu;
- (12) taip pat reikėtų numatyti išteklius konsultacinei paramai siekiant paskatinti rengti, plėtoti ir įgyvendinti projektus;
- (13) siekiant užtikrinti, kad visoms valstybėms narėms būtų suteikta galimybė pasinaudoti dotacijos komponentu, turėtų būti sukurtas mechanizmas, pagal kurį būtų nustatomos numatytos nacionalinės dalys, kurių turės būti paisoma pirmame etape, remiantis Teisingos pertvarkos fondo reglamente pasiūlyta įnašų schema. Tačiau siekiant tą

¹³ OL C 373, 2013 12 20, p. 1.

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2013.373.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2013:373:TOC

¹⁴ 2015 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/1017 dėl Europos strateginių investicijų fondo, Europos investavimo konsultacijų centro ir Europos investicinių projektų portalo, kuriuo iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 1291/2013 ir (ES) Nr. 1316/2013 nuostatos dėl Europos strateginių investicijų fondo (OL L 169, 2015 7 1, p. 1).

tikslą suderinti su poreikiu optimizuoti Priemonės ekonominį poveikį ir įgyvendinimą, tokie nacionaliniai asignavimai neturėtų būti skiriami po 2024 m. gruodžio 31 d. Po šios datos likusieji ištekliai, skirti dotacijų komponentui, turėtų būti teikiami be iš anksto paskirtos nacionalinės dalies ir konkuruojant Sąjungos lygmeniu, kartu užtikrinant investicijų nuspėjamumą ir laikantis poreikiais grindžiamo regioninės konvergencijos požiūrio;

- (14) darbo programoje ir kvietime teikti pasiūlymus turėtų būti nustatytos konkrečios tinkamumo sąlygos ir skyrimo kriterijai. Nustatant tas tinkamumo sąlygas ir skyrimo kriterijus turėtų būti atsižvelgiama į projekto aktualumą pagal plėtros poreikius, aprašytus teritoriniuose teisingos pertvarkos planuose, bendrą tikslą skatinti regioninę ir teritorinę konvergenciją ir dotacijos komponento svarbą projekto perspektyvumui. Todėl šiuo reglamentu nustatyta Sąjungos parama turėtų naudotis tik tos valstybės narės, kuriose priimtas bent vienas teritorinis teisingos pertvarkos planas. Darbo programoje ir kvietimuose teikti pasiūlymus taip pat bus atsižvelgta į valstybių narių pateiktus teritorinius teisingos pertvarkos planus, siekiant užtikrinti skirtingų mechanizmo ramsčių darną ir nuoseklumą;
- (15) parama pagal šią Priemonę turėtų būti teikiama tik tiems projektams, iš kurių negaunama pakankamai nuosavų pajamų, kad jie galėtų būti finansiškai perspektyvūs ir finansuojami tik rinkos sąlygomis teikiamomis paskolomis. Nuosavos pajamos turėtų atitikti pajamas, išskyrus biudžeto pervedimus, tiesiogiai gautas vykdant projekto veiklą, pavyzdžiui, iš pardavimų, mokesčių ar rinkliavų, ir papildomai sutaupytas atnaujinus esamą turtą;
- (16) kadangi dotacijos komponentas turėtų atspindėti skirtingus valstybių narių regionų vystymosi poreikius, tokia parama turėtų būti moduluojama. Atsižvelgiant į tai, kad viešojo sektoriaus subjektai mažiau išsivysčiusiuose regionuose, kaip apibrėžta Reglamento [naujasis BNR] 102 straipsnio 2 dalyje, paprastai turi mažiau viešųjų investicijų pajėgumų, tokiems subjektams suteiktoms paskoloms turėtų būti taikomos santykinai didesnės dotacijų normos;
- (17) siekiant užtikrinti veiksmingą Priemonės įgyvendinimą, gali prireikti teikti konsultacinę paramą projektams rengti, plėtoti ir įgyvendinti. Ši parama turėtų būti teikiama per „InvestEU“ konsultacijų centrą;
- (18) siekiant paspartinti įgyvendinimą ir užtikrinti, kad ištekliai būtų naudojami laiku, šiame reglamente turėtų būti nustatytos konkrečios apsaugos priemonės, kurios turi būti įtrauktos į dotacijų susitarimus. Atsižvelgdama į šį tikslą, Komisija, laikydamosi proporcingumo principo, turėtų galėti sumažinti arba nutraukti bet kokią Sąjungos paramą, jei įgyvendinant projektą padaryta labai menka pažanga. Finansiniame reglamente nustatytos Sąjungos biudžeto vykdymo taisyklės. Siekiant užtikrinti Sąjungos finansavimo programų įgyvendinimo nuoseklumą, dotacijos komponentui ir pagal šią Priemonę teikiamai konsultacinei paramai turėtų būti taikomas Finansinis reglamentas;
- (19) pagal Finansinį reglamentą, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ir Tarybos reglamentus (Euratomas, EB) Nr. 2988/95, (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir (ES) 2017/1939 Sąjungos finansiniai interesai turi būti saugomi proporcingomis priemonėmis, įskaitant pažeidimų ir sukčiavimo prevenciją, nustatymą, ištaisymą ir tyrimą, taip pat prarastų, nepagrįstai išmokėtų ar neteisingai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir, jei reikia, administracinių sankcijų skyrimą. Visų pirma pagal reglamentus (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) gali atlikti

administracinius tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdamą nustatyti, ar nebūta sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos, darančios poveikį Sąjungos finansiniams interesams, atvejų. Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 Europos prokuratūra gali tirti nusikalstamas veikas, darančias poveikį Sąjungos finansiniams interesams, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371, ir dėl jų vykdyti baudžiamąjį persekiojimą. Pagal Finansinį reglamentą bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšas, turi visapusiškai bendradarbiauti siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Europos prokuratūrai tų valstybių narių, kurios dalyvauja įgyvendinant tvirtesnę bendradarbiavimą pagal Reglamentą (ES) 2017/1939, atžvilgiu ir Europos Audito Rūmams ir užtikrinti, kad visos trečiosios šalys, dalyvaujančios įgyvendinant Sąjungos lėšas, suteiktų lygiavertes teises;

- (20) siekiant papildyti ir iš dalies pakeisti tam tikras neesmines šio reglamento nuostatas, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti aktus dėl tolesnių tam tikrų įgyvendinimo užduočių delegavimo vykdomosioms įstaigoms ir dėl šio reglamento II priedo elementų, susijusių su pagrindiniais veiklos rezultatų rodikliais, dalinio pakeitimo. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija galėtų tinkamai konsultuotis, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (21) siekiant nustatyti tinkamą finansinę programą šios Priemonės dotacijų komponentui iki 2024 m. gruodžio 31 d., Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti turimus nacionalinius asignavimus, išreikštus bendro Priemonės finansinio paketo dalimis kiekvienai valstybei narei pagal Reglamento [Teisingos pertvarkos fondo reglamentas] I priede nustatytą metodiką. Įgyvendinimo įgaliojimai turėtų būti suteikti netaikant komitologijos procedūrų, atsižvelgiant į tai, kad dalys gaunamos tiesiogiai taikant iš anksto nustatytą skaičiavimo metodiką;
- (22) šio reglamento tikslo, t. y. pritraukti viešųjų investicijų teritorijose, kurias labiausiai paveikė perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui, tenkinant atitinkamus vystymosi poreikius, valstybės narės vienos negali deramai pasiekti. Pagrindinės to priežastys yra sunkumai, su kuriais susiduria viešieji subjektai remdami investicijas, iš kurių be ES paramos dotacijomis negaunama pakankamai nuosavų pajamų ir kurios duoda naudos teritorijoms, kurioms su klimato kaita susijusi pertvarka turi didžiausią neigiamą poveikį, ir poreikis sukurti nuoseklią įgyvendinimo sistemą pagal tiesioginio valdymo principą. Kadangi šių tikslų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

Šiame reglamente nustatoma viešojo sektoriaus paskolų priemonė (toliau – Priemonė) viešojo sektoriaus subjektams paremti, derinant Sąjungos biudžeto dotacijas su finansavimo partnerių teikiamomis paskolomis, ir nurodomi Priemonės tikslai. Jame nustatomos pagal šią Priemonę teikiamos Sąjungos paramos dotacijų komponento skyrimo taisyklės, visų pirma dėl 2021–2027 m. biudžeto, Sąjungos paramos formų ir tinkamumo nuostatų.

Pagal Priemonę parama teikiama Sąjungos teritorijoms, kurioms dėl Sąjungos perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos iki 2050 m. kyla didelių socialinių, aplinkos ir ekonominių uždavinių.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1. Administracinis susitarimas – teisinė priemonė, kuria nustatoma Komisijos ir finansavimo partnerio bendradarbiavimo sistema ir atitinkamos Priemonės įgyvendinimo užduotys bei pareigos pagal šio reglamento nuostatas.
2. Paramos gavėjas – viešojo sektoriaus juridinis asmuo, įsteigtas valstybėje narėje kaip viešosios teisės subjektas arba kaip įstaiga, kurios veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kuriai pavesta teikti viešąsias paslaugas, su kuriuo pagal Priemonę pasirašytas dotacijos susitarimas.
3. Finansavimo partneriai – EIB, kitos tarptautinės finansų įstaigos, nacionaliniai skatinamojo finansavimo bankai ir finansų įstaigos, su kuriais Komisija pasirašo administracinį susitarimą bendradarbiauti siekdama įgyvendinti Priemonę.
4. Projektas – bet kuris veiksmas, kurį Komisija įvardijo kaip atitinkantį reikalavimus, kuris yra finansiškai ir techniškai nepriklausomas, turi iš anksto nustatytą tikslą ir konkretų laikotarpį, per kurį turi būti įgyvendintas ir užbaigtas.
5. Teritorinis teisingos pertvarkos planas – pagal Reglamento [Teisingos pertvarkos fondo reglamentas] 7 straipsnį parengtas ir Komisijos patvirtintas planas.
6. Paskolų schema – finansavimo partnerių paramos gavėjui suteikta paskola, kuria siekiama pagal Priemonę finansuoti kelis iš anksto numatytus projektus.

3 straipsnis

Tikslai

1. Bendrasis Priemonės tikslas – spręsti rimtus socialinius ir ekonominius uždavinius, dėl perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kylančius Sąjungos teritorijoms, nurodytoms pagal Reglamento [Teisingos pertvarkos fondo reglamentas] 7 straipsnį valstybių narių parengtuose teritoriniuose teisingos pertvarkos planuose.

2. Konkretus Priemonės tikslas – padidinti viešojo sektoriaus investicijas, kuriomis tenkinami teritoriniuose teisingos pertvarkos planuose nurodytų regionų vystymosi poreikiai, sudarant palankesnes sąlygas finansuoti projektus, iš kurių negaunama pakankamai nuosavų pajamų ir kurie nebūtų finansuojami be paramos dotacijomis iš Sąjungos biudžeto.
3. Siekiant 2 dalyje nurodyto konkretaus tikslo, šiuo reglamentu taip pat siekiama prireikus teikti konsultacinę paramą reikalavimus atitinkantiems projektams rengti, plėtoti ir įgyvendinti. Ta konsultacinė parama teikiama laikantis „InvestEU“ konsultacijų centrui, įsteigtam pagal Reglamento [„InvestEU“ reglamentas] [20] straipsnį, taikomų taisyklių ir įgyvendinimo metodų.

4 straipsnis

Biudžetas

1. Nedarant poveikio Sąjungos biudžete 2021–2027 m. numatytiems papildomiems ištekliams, pagal šią Priemonę teikiamos paramos dotacijų komponentas finansuojamas iš:
 - (a) Sąjungos biudžeto išteklių, skiriant 250 000 000 EUR sumą galiojančiomis kainomis, ir
 - (b) 2 dalyje nurodytų asignuotųjų pajamų, neviršijant 1 275 000 000 EUR sumos galiojančiomis kainomis.
2. 1 dalies b punkte nurodyti ištekliai teikiami grąžinamomis sumomis iš finansinių priemonių, sukurtų vykdant šio reglamento I priede išvardytas programas, neviršijant 275 000 000 EUR sumos, ir iš ESIF reglamentu sukurtos ES garantijos atidėjinių pertekliaus, neviršijant 1 000 000 000 EUR sumos.
3. 1 dalyje nurodytus išteklius gali papildyti valstybių narių, trečiųjų šalių ir Sąjungai nepriklausančių įstaigų finansiniai įnašai. Šie ištekliai yra išorės asignuotosios pajamos, kaip apibrėžta Finansinio reglamento 21 straipsnio 5 dalyje.
4. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 21 straipsnio 3 dalies f punkto, 1 dalies b punkte nurodyti iš grąžinamų sumų gaunami ištekliai yra išorės asignuotosios pajamos, kaip apibrėžta Finansinio reglamento 21 straipsnio 5 dalyje. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 213 straipsnio 4 dalies a punkto, 1 dalies b punkte nurodyti iš EFSI atidėjinių pertekliaus gaunami ištekliai yra išorės asignuotosios pajamos, kaip apibrėžta Finansinio reglamento 21 straipsnio 5 dalyje.
5. Iki 2 proc. 1 dalyje nurodytų išteklių gali būti panaudoti techninei ir administracinei pagalbai, skirtai Priemonei įgyvendinti, pavyzdžiui, parengiamajai, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veiklai, įskaitant institucines informacines ir technologijų sistemas, taip pat gali būti panaudoti finansavimo partnerių administracinėms išlaidoms ir mokesčiams padengti.
6. Ištekliai iki 25 000 000 EUR, priklausantys 1 dalyje nurodytiems ištekliams, skiriami 3 straipsnio 3 dalyje nurodytai veiklai.
7. Biudžetiniai įsipareigojimai dėl veiksmų, trunkančių daugiau kaip vienus finansinius metus, gali būti suskaidyti į kelerius metus mokamas metines dalis.

II SKYRIUS SAJUNGOS PARAMA

5 straipsnis

Sajungos paramos formos ir įgyvendinimo metodai

1. Pagal Priemonę teikiama Sajungos parama teikiama dotacijų forma pagal Finansinio reglamento VIII antraštinę dalį.
2. Pagal Priemonę teikiama Sajungos parama įgyvendinama tiesioginio valdymo būdu pagal Finansinį reglamentą.
3. Siekdama optimalaus Priemonės valdymo ir veiksmingumo, Komisija pagal Finansinio reglamento 69 straipsnį gali vykdomosioms įstaigoms perduoti įgaliojimus vykdyti užduotis, susijusias su pagal Priemonę teikiama Sajungos parama.

6 straipsnis

Prieinami ištekliai

1. 4 straipsnio 1 dalyje nurodyti ištekliai, atėmus 4 straipsnio 5 dalyje nurodytas technines ir administracines išlaidas, naudojami projektams finansuoti pagal 2 ir 3 dalis.
2. Dotacijų, skiriamų pagal ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 31 d. paskelbtus kvietimus teikti pasiūlymus, atveju Sajungos parama, skirta reikalavimus atitinkantiems projektams valstybėje narėje, neviršija nacionalinių dalių, nustatytų sprendime, kurį Komisija turi priimti pagal 4 dalį.
3. Dotacijų, skiriamų pagal nuo 2025 m. sausio 1 d. paskelbtus kvietimus teikti pasiūlymus, atveju Sajungos parama reikalavimus atitinkantiems projektams teikiama be iš anksto paskirtos nacionalinės dalies ir konkuruojant Sajungos lygmeniu, kol išnaudojami likę ištekliai. Skiriant tokias dotacijas atsižvelgiama į poreikį užtikrinti investicijų nuspėjamumą ir skatinti regioninę konvergenciją.
4. Komisija įgyvendinimo aktu priima sprendimą, kuriuo pagal Reglamento [Teisingos pertvarkos fondo reglamentas] I priede nustatytą metodiką kiekvienai valstybei narei nustatomos atitinkamos dalys, išreikštos visų turimų išteklių procentinėmis dalimis.

7 straipsnis

Administraciniai susitarimai su finansavimo partneriais

Prieš įgyvendinant Priemonę, pasirašomas Komisijos ir finansavimo partnerio administracinis susitarimas. Susitarime nustatomos atitinkamos kiekvienos susitarimo šalies teisės ir pareigos, įskaitant audito ir komunikacijos tvarką.

III SKYRIUS TINKAMUMAS FINANSUOTI

8 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys projektai

Sajungos parama pagal Priemonę gali būti skiriama tik tiems projektams, kuriais prisidedama prie 3 straipsnyje nurodytų tikslų ir kurie atitinka visas toliau išdėstytas sąlygas:

- (a) projektais daromas išmatuojamas poveikis sprendžiant rimtus socialinius, ekonominius ar aplinkos uždavinius, kylančius dėl perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, ir jie naudingi teritoriniuose teisingos pertvarkos planuose nurodytoms teritorijoms, net jei vykdomi ne tose teritorijose;
- (b) projektams neskiriama parama pagal jokiais kitas Sąjungos programas;
- (c) projektams teikiama finansavimo partnerio paskola pagal Priemonę ir
- (d) iš projektų negaunama pakankamai nuosavų pajamų, kad juos būtų galima finansuoti be Sąjungos paramos.

9 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys asmenys ir subjektai

Nepaisant Finansinio reglamento 197 straipsnyje nustatytų kriterijų, pagal šį reglamentą paraiškas gali teikti tik tie potencialūs paramos gavėjai, kurie yra viešojo sektoriaus juridiniai asmenys, įsteigti valstybėje narėje kaip viešosios teisės subjektai arba kaip įstaigos, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas.

IV SKYRIUS DOTACIJOS

10 straipsnis

Dotacijos

1. Dotacijos skiriamos su išlaidomis nesusijusio finansavimo forma pagal Finansinio reglamento 125 straipsnio 1 dalies a punktą.
2. Dotacijos suma neviršija 15 proc. pagal šią Priemonę finansavimo partnerio suteiktos paskolos sumos. Projektams, įgyvendinamiems NUTS 2 lygio regionų teritorijose, kurių BVP vienam gyventojui neviršija 75 proc. ES 27 BVP vidurkio, kaip nurodyta Reglamento [naujasis BNR] [102 straipsnio 2 dalyje], skiriama dotacijos suma neviršija 20 proc. finansavimo partnerio suteiktos paskolos sumos.
3. Skirtos dotacijos mokėjimai gali būti padalyti į kelias dalis, susietas su įgyvendinimo pažanga, kaip nustatyta dotacijos susitarime.

11 straipsnis

Dotacijų sumažinimas ar nutraukimas

1. Be Finansinio reglamento 131 straipsnio 4 dalyje nurodytų priežasčių, pasikonsultavus su finansavimo partneriu, dotacijos suma gali būti sumažinta arba dotacijos susitarimas gali būti nutrauktas, jeigu per dvejus metus nuo dotacijos susitarimo pasirašymo nebuvo pasirašyta ekonomiškai reikšmingiausia tiekimo, darbų ar paslaugų sutartis tais atvejais, kai pagal dotacijos susitarimą numatoma sudaryti tokią sutartį.
2. Kai Sąjungos parama derinama su paskolų schemomis ir kai prekių, darbų ar paslaugų sutartys nenumatytos, 1 dalis netaikoma.

Tokiais atvejais ir pasikonsultavus su finansavimo partneriu, dotacijos suma gali būti sumažinta arba dotacijos susitarimas gali būti nutrauktas ir visos išmokėtos susijusios sumos gali būti susigrąžintos laikantis dotacijos susitarime nustatytų sąlygų.

V SKYRIUS

KONSULTACINĖS PARAMOS PASLAUGOS

12 straipsnis

Konsultacinės paramos paslaugos

1. Konsultacinė parama pagal šį reglamentą įgyvendinama tiesioginio valdymo būdu laikantis „InvestEU“ konsultacijų centrui, įsteigtam pagal Reglamento [„InvestEU“ reglamentas] [20] straipsnį, taikomų taisyklių ir įgyvendinimo metodų.
2. Konsultacinė parama gali būti teikiama veiklai, kuri būtina projektams rengti, plėtoti ir įgyvendinti.

VI SKYRIUS

PROGRAMAVIMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KONTROLĖ

13 straipsnis

Darbo programos

Priemonė įgyvendinama vykdant darbo programas, nustatytas pagal Finansinio reglamento 110 straipsnį. Darbo programose kiekvienai valstybei narei nustatomos nacionalinės išteklių dalys, įskaitant visus papildomus išteklius, pagal šio reglamento 4 straipsnio 1 dalį ir 6 straipsnio 2 dalį.

14 straipsnis

Stebėseną ir ataskaitų teikimas

1. Pagrindiniai veiklos rezultatų rodikliai, pagal kuriuos stebimas Priemonės įgyvendinimas ir pažanga, padaryta siekiant 3 straipsnyje nustatytų tikslų, yra nustatyti II priede.
2. Veiklos rezultatų ataskaitų teikimo sistema užtikrinama, kad su 1 dalyje nurodytais rodikliais susiję duomenys būtų renkami veiksmingai, efektyviai ir laiku. Paramos gavėjai, bendradarbiaudami su finansavimo partneriais, pateikia Komisijai su tais rodikliais susijusius duomenis.
3. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus pagal 17 straipsnį, kuriais iš dalies keičiamas II priedas, kad būtų pakeisti 1 dalyje nurodyti rodikliai.

15 straipsnis

Vertinimas

1. Priemonės įgyvendinimo ir jos gebėjimo pasiekti 3 straipsnyje nustatytus tikslus vertinimai atliekami pakankamai iš anksto, kad jų rezultatus būtų galima panaudoti priimančioms sprendimus.
2. Tarpinis Priemonės vertinimas atliekamas iki 2025 m. birželio 30 d., kai tikimasi turėti pakankamai informacijos apie Priemonės įgyvendinimą. Vertinime visų pirma parodoma, kaip pagal Priemonę teikiama Sąjungos parama padėjo patenkinti teritorijų, įgyvendinančių teritorinius teisingos pertvarkos planus, poreikius.

3. Įgyvendinimo laikotarpio pabaigoje ir ne vėliau kaip 2031 m. gruodžio 31 d. parengiama galutinė Priemonės rezultatų ir ilgalaikio poveikio vertinimo ataskaita.

16 straipsnis

Auditai

1. Asmenų ar subjektų, tarp jų ir Sąjungos institucijų ar įstaigų neįgaliotų asmenų ar subjektų, atliktais pagal Priemonę suteiktos Sąjungos paramos naudojimo auditais grindžiamas bendras užtikrinimas pagal Finansinio reglamento 127 straipsnį.
2. Finansavimo partneriai pateikia Komisijai ir visiems paskirtiesiems auditoriams visus turimus dokumentus, būtinus, kad abi šios institucijos galėtų vykdyti savo įsipareigojimus.

17 straipsnis

Įgaliojimų suteikimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 14 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami iki 2028 m. gruodžio 31 d.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 14 straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

VII SKYRIUS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18 straipsnis

Informavimas, komunikacija ir viešinimas

1. Paramos gavėjai ir finansavimo partneriai užtikrina pagal Priemonę teikiamos Sąjungos paramos matomumą, visų pirma viešindami projektus ir jų rezultatus, teikdami tikslią informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę.
2. Komisija įgyvendina su Priemone, finansuojamais projektais ir jų rezultatais susijusius informavimo ir komunikacijos veiksmus. Priemonei skirtais finansiniais ištekliais taip pat prisidedama prie institucinės komunikacijos apie Sąjungos politikos prioritetus, susijusius su 3 straipsnyje nurodytais tikslais.

19 straipsnis
Pereinamojo laikotarpio nuostatos

Prireikus asignavimai gali būti įtraukti į biudžetą po 2027 m., siekiant padengti pagal 6 straipsnio 2 dalį numatytos Sąjungos paramos dotacijomis dalių mokėjimą, kad būtų galima valdyti iki 2027 m. gruodžio 31 d. nebaigtus vykdyti veiksmus.

20 straipsnis
Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja [...] [dvidešimtą] dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl viešojo sektoriaus paskolų priemonės pagal Teisingos pertvarkos mechanizmą

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) (*programų grupė*)

Aplinka ir klimato politika, laukiama DFP pasiūlymų patvirtinimo

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

X nauju veiksmu

☐ nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai¹⁵

☐ esamo veiksmo galiojimo pratęsimu

☐ vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą (naują) veiksmą

1.4. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.4.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

2020 m. antrasis pusmetis – reglamento priėmimas

Nuo 2020 m. – teritorinių teisingos pertvarkos planų rengimas valstybėse narėse

2021 m. pirmasis pusmetis – administracinio susitarimo su Europos investicijų banku pasirašymas

2021 m. pirmasis pusmetis – daugiametės darbo programos kaip įgyvendinimo akto priėmimas

2021 m. antrasis pusmetis – pirmųjų kvietimų teikti projektus paskelbimas

1.4.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmams.

ES veiksmai dėl viešojo sektoriaus paskolų priemonės (toliau – Priemonė) yra pagrįsti tikslais, nustatytais SESV 174 straipsnyje, kuriame nurodyta, kad ypatingas dėmesys skiriamas pramonės pereinamojo laikotarpio vietovėms bei didelių ir nuolatinių trūkumų turintiems regionams.

Perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos yra iššūkis visoms valstybėms narėms. Valstybėms narėms, kurios labai priklauso nuo iškastinio kuro arba daug anglies dioksido išmetančios pramonės šakų, kurių bus laipsniškai atsisakyta, arba kurioms pertvarka padarys didelį poveikį ir kurios neturi finansinių priemonių, kad pasiektų neutralaus poveikio klimatui tikslą, bus ypač sunku.

¹⁵

Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

Priemonė padeda išspręsti pertvarkos uždavinius labiausiai paveiktose teritorijose, lengvatinėmis finansavimo sąlygomis remdama investicijas į viešąjį sektorių.

1.4.3. Panašios patirties išvados

Netaikoma.

1.4.4. Suderinamumas ir galima sąveika su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Priemonė bus įgyvendinama užtikrinant sąveiką ir papildomumą su kitais Teisingos pertvarkos mechanizmo ramsčiais, kaip antai Teisingos pertvarkos fondu (1 ramstis) ir teisingos pertvarkos sistema pagal programą „InvestEU“ (2 ramstis).

Teisingos pertvarkos fondo parama aprėpia tik investicijas, kuriomis siekiama sumažinti nustatytų teritorijų patiriamas socialines ir ekonomines su klimato kaita susijusias pertvarkos išlaidas. Parama pirmiausia skiriama šių teritorijų ekonomikai įvairinti ir darbuotojams perkvalifikuoti, darbo paieškos pagalbai ir atitinkamų darbuotojų įtraukčiai į darbo rinką, visų pirma skiriant dotacijas. Pagal antrąją ir trečiąją Teisingos pertvarkos mechanizmo ramsčius bus galima remti tiek sektorių, tiek geografiniu požiūriu įvairesnes investicijas ir taip sustiprinti Teisingos pertvarkos fondo veiksmus ir tikslus. Todėl bus galima aprėpti platesnio masto vystymosi poreikius.

Parama pagal Priemonę taip pat papildys finansinius produktus, siūlomus pagal specialią teisingos pertvarkos sistemą pagal programą „InvestEU“. Pagal tą programą būtų remiamos ekonomiškai perspektyvios investicijos, o pagal Priemonę daugiausia dėmesio bus skiriama investicijoms, kurių pajamos nepakankamos, kad jas būtų galima finansuoti be dotacijos komponento.

1.5. Trukmė ir finansinis poveikis

☐ **trukmė ribota**

- ☐ galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD],
- X įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo 2021 m. iki 2027 m., o mokėjimų asignavimų – nuo 2021 m. iki 2027 m. ir vėliau.

☐ **trukmė neribota**

- įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,
- vėliau – visuotinis taikymas.

1.6. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)¹⁶

X Tiesioginis valdymas, vykdomas Komisijos

- X padalinių;
- X vykdomųjų įstaigų (žr. toliau).

☐ **Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis

☐ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

- ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtiems organams;
- ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);
- ☐ EIB ir Europos investicijų fondui;
- ☐ Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose nurodytiems organams;
- ☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;
- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, jeigu jos pateikia pakankamas finansines garantijas;
- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurios pateikia pakankamas finansines garantijas;
- ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytiems asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.
- *Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.*

Pastabos

Priklausomai nuo būsimos sąnaudų ir naudos analizės rezultatų didžiąją dalį biudžeto vykdymo būtų galima deleguoti vykdomajai įstaigai, ir tokiu atveju Komisijos tarnybos tiesiogiai valdytų tik kvietimų teikti pasiūlymus vertinimą.

¹⁶ Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Iki 2025 m. birželio 30 d. bus atliktas priemonės laikotarpio vidurio vertinimas, siekiant įvertinti jos veiksmingumą, efektyvumą, aktualumą ir nuoseklumą ir parodyti, kaip Sąjungos parama padėjo patenkinti vystymosi poreikius teisingos pertvarkos teritorijose.

Veiklos rezultatų ataskaitų teikimo sistema bus užtikrinama, kad įgyvendinimo ir rezultatų stebėsenos duomenys būtų renkami veiksmingai, efektyviai ir laiku. Tuo tikslu Priemonės dotacijų komponento paramos gavėjams bus nustatyti proporcingi ataskaitų teikimo reikalavimai.

Šiomis ataskaitomis taip pat bus siekiama planuoti dotacijų komponento asignavimų išmokėjimą dalimis, susietą su įgyvendinimo pažanga, laikantis dotacijų susitarimuose nustatytų sąlygų.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. *Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas*

Priemonė bus įgyvendinama tiesioginio valdymo būdu. Įgyvendinimas gali būti perduotas vykdomajai įstaigai, atsižvelgiant į sąnaudų ir naudos analizės rezultatus ir susijusius sprendimus, kurie turi būti priimti, siekiant užtikrinti patikimą projektų bazę.

Priemonė bus įgyvendinama derinant dotacijas, skiriamas paramos gavėjams, kurie taip pat bus paskolos komponento skolininkai, jiems teikiant individualias arba bendrąsias paskolas.

Remiantis Finansiniu reglamentu bus parengta atitinkama kontrolės strategija, orientuota į tris pagrindinius dotacijų įgyvendinimo etapus:

- kvietimų teikti pasiūlymus skelbimą ir Priemonės politikos tikslus atitinkančių pasiūlymų atrankos organizavimą;
- veiklos, stebėsenos ir *ex ante* kontrolės priemonės, apimančias projektų įgyvendinimą, viešuosius pirkimus, išankstinį finansavimą, tarpinius ir galutinius mokėjimus ir t. t.;
- projektų ir mokėjimų *ex post* kontrolę.

2.2.2. *Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)*

Nustatytos šios rizikos rūšys:

- vėlavimas pateikti paraiškas, visų pirma dėl bendrųjų paskolų;
- vėlavimas įgyvendinti projektus;
- galimos klaidos arba netinkamas ES lėšų valdymas.

Į šias rizikos rūšis turi būti reaguojama įvairiomis priemonėmis:

- nuo pat pradžių įtraukti suinteresuotuosius subjektus ir parengti teritorinius teisingos pertvarkos planus;

- teikti konsultacinę paramą projektams rengti atsižvelgiant į paklausą;
- optimizuoti kvietimų teikti projektus organizavimą;
- užtikrinti tinkamą biudžeto lankstumą, visų pirma dėl paramos dotacijomis išmokėjimo išskaidytomis dalimis;
- suteikti galimybę nutraukti dotacijų susitarimus ir sumažinti paramos dotacijomis sumas, jei įgyvendinimo rezultatai ir projektų tempas yra nepatenkinami.

Kasmet bus vykdomas šių kontrolės priemonių rizikos vertinimas pagal principą „iš apačios į viršų“, kurio metu bus sistemingai vertinama kontrolės sistema, tinkamai pranešama apie nukrypimus (išimčių ir reikalavimų nesilaikymo registras) ir imamasi taisomųjų veiksmų pagal Vidaus audito tarnybos, Europos Audito Rūmų arba biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos rekomendacijas.

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

Kontrolės sąnaudos ir nauda

Darant prielaidą, kad Priemonę valdytų Komisija, kontrolės išlaidos galėtų būti mažesnės nei 0,5 proc. mokėjimų asignavimų.

Kontrolės priemonių nauda yra ši:

- išvengiama prastesnių arba netinkamų pasiūlymų atrinkimo;
- optimizuojamas ES lėšų planavimas ir panaudojimas siekiant išsaugoti ES pridėtinę vertę;
- užtikrinama dotacijų susitarimų kokybė, išvengiama klaidų nustatant juridinius asmenis, kurie yra paramos gavėjai;
- audito etapu nustatomos klaidos, neigiamai veikiančios operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

Įvertintas klaidų lygis:

- atsižvelgiant į tai, kad Priemonė yra nauja, klaidų lygio negalima tinkamai įvertinti;
- tačiau atsižvelgiant į panašias programas, įgyvendinamas tiesioginio valdymo būdu, įvertintas likutinis klaidų lygis gali būti 1–2 proc.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Už dotacijas pagal šį reglamentą atsakingas Komisijos generalinis direktoratas yra įsipareigojęs apsaugoti Sąjungos finansinius interesus pagal 2019 m. balandžio 29 d. dokumentą „Komisijos kovos su sukčiavimu strategija: aktyvesni ES biudžeto apsaugos veiksmai“ (COM(2019) 196 *final*). Kovos su sukčiavimu priemonės pirmiausia susijusios su sukčiavimo, korupcijos ir kitos neteisėtos veiklos prevencijos priemonių taikymu; veiksmingomis patikromis; netinkamai išmokėtų sumų susigrąžinimu ir, jeigu nustatyta pažeidimų, veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasomomis sankcijomis, kaip numatyta Tarybos reglamentuose (EB, Euratomas) Nr. 2988/95, (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013.

Komisijos tarnybos užtikrins, kad jų taikomas sukčiavimo grėsmės valdymo metodas būtų susietas su didelę sukčiavimo grėsmę keliančių sričių nustatymu, atsižvelgiant į konkrečiam sektoriui taikomą GD atliktą sąnaudų ir naudos analizę ir Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) veiklą sukčiavimo prevencijos ir rizikos analizės srityje.

Įgyvendinančių GD sudaromos dotacijų ir viešųjų pirkimų sutartys bus standartinės formos, numatant jose paprastai taikytinas kovos su sukčiavimu priemones, įskaitant audito įgaliojimus, patikras vietoje ir pirmiau nurodytus patikrinimus. Komisija, jos atstovai ir Audito Rūmai turės įgaliojimus atlikti visų paramos dotacijomis gavėjų, rangovų ir subrangovų, gavusių Sąjungos lėšų, dokumentų auditą ir auditą vietoje.

OLAF bus įgaliota pagal Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 nustatytas procedūras atlikti ekonominės veiklos vykdytojų, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusių su tokiu finansavimu, patikras vietoje ir inspektavimą, siekdama nustatyti, ar vykdant dotacijos susitarimą, dotacijos sprendimą ar sutartį dėl Sąjungos lėšų skyrimo nebuvo Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų. Europos prokuratūra gali tirti Sąjungos finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą ir kitas nusikalstamas veikas, darančius poveikį Sąjungos finansiniams interesams, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija ir siūloma nauja biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
		DA / NDA ¹⁷	ELPA šalių ¹⁸	valstybių kandidačių ¹⁹	trečiųjų valstybių	pagal Finansinio reglamento [21 straipsnio 2 dalies b punktą]
03. Gamtos ištekliai ir aplinka	XX.YY.01 [Teisingos pertvarkos mechanizmas. Viešojo sektoriaus paskolų priemonė]	DA	NE	NE	NE	NE
	XX.YY.01 [Teisingos pertvarkos mechanizmas. Viešojo sektoriaus paskolų priemonės administracinė parama]	NDA	NE	NE	NE	NE

¹⁷ DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

¹⁸ ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

¹⁹ Valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidačių.

3.2. Numatomas poveikis išlaidoms

3.2.1. Numatomo poveikio išlaidoms santrauka

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	3.	Gamtos ištekliai ir aplinka
--	----	-----------------------------

			2021 m. .	2022 m. .	2023 m. .	2024 m. .	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Po 2027 m.	IŠ VISO
Veiklos asignavimai (išskaidyti pagal 3.1 punkte išvardytas biudžeto eilutes)	Įsipareigojimai	(1)	0	0	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000		250,000
	Mokėjimai	(2)	0	0	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000		250,000
IŠ VISO asignavimų programos paketui	Įsipareigojimai	=1+3	0	0	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000		250,000
	Mokėjimai	=2+3	0	0	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	-	250,000

250 000 000 EUR iš viešojo sektoriaus paskolų priemonės pagal Teisingos pertvarkos mechanizmą finansinio paketo bus finansuojama neviršijant 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos 3 išlaidų kategorijos viršutinės ribos.

Pagrindinė priemonės finansinio paketo dalis, t. y. likusieji 1 275 000 000 EUR, bus finansuojami išorės asignuotosiomis pajamomis, gautomis iš numatomo Europos strateginių investicijų fondo atidėjinių pertekliaus ir grąžintų sumų iš finansinių priemonių. Iš šios sumos iki 25 000 000 EUR gali būti skirta 3 straipsnio 3 dalyje nurodytai veiklai remti (konsultacinė parama), o 29 700 000 EUR – administracinėms išlaidoms, įskaitant išorės personalo išlaidas.

Orientacinis išlaidų (įsipareigojimų ir mokėjimų) paskirstymas, įskaitant finansavimą iš išorės asignuotųjų pajamų, yra toks:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Iš viso
	9,100	9,100	600,000	502,000	201,600	101,600	101,600	1 525,000
Iš kurių asignavimai administracinėms išlaidoms	4,100	4,100	4,100	4,100	4,100	4,600	4,600	29,700

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	7	„Administracinės išlaidos“
--	----------	----------------------------

Šią dalį pildyti naudojant administracinio pobūdžio biudžeto duomenų lentelę, kuri pirmiausia bus pateikta [finansinės teisės akto pasiūlymo pažymos priede](#) ir įkelta į DECIDE tarnybų tarpusavio konsultacijoms.

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2021 m .	2022 m .	2023 m .	2024 m .	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Po 2027 m.	IŠ VISO
Žmogiškieji ištekliai										
Kitos administracinės išlaidos										
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)									

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2021 m .	2022 m .	2023 m .	2024 m .	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Po 2027 m.	IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų visose daugiametės finansinės programos IŠLAIDŲ KATEGORIJOSE	Įsipareigojimai			50,000	50,000	50,000	50,000	50,000		250,000
	Mokėjimai			50,000	50,000	50,000	50,000	50,000		250,000

3.2.2. Numatomo poveikio administracinio pobūdžio asignavimams santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Metai	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO
-------	------	------	------	------	------	------	------	---------

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA								
Žmogiškieji ištekliai								
Kitos administracinės išlaidos								
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma								

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ²⁰								
Žmogiškieji ištekliai	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600	11,200
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	3,000	3,000	18,500
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	4,100	4,100	4,100	4,100	4,100	4,600	4,600	29,700

IŠ VISO	4,100	4,100	4,100	4,100	4,100	4,600	4,600	29,700
----------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

²⁰ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

3.2.2.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą surašyti etatų vienetais

Metai		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)								
Komisijos būstinė ir atstovybės								
Delegacijos								
Moksliniai tyrimai								
• Išorės darbuotojai (etatų vienetais): CA, LA, SNE, INT ir JES²¹								
7 išlaidų kategorija								
Finansuojama pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA	- būstinėje							
	- delegacijose							
Finansuojama iš programos paketo lėšų ²²	- būstinėje							
	- delegacijose							
Moksliniai tyrimai								
Kita (asignuotosios pajamos)		20	20	20	20	20	20	20
IŠ VISO								

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus veiksmui valdyti ir (arba) persikirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus. Papildomi darbuotojai bus tik išorės darbuotojai ir bus finansuojami tik iš asignuotųjų pajamų.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai (esami darbuotojai)	• Politikos rengimas ir strategija • Koordinavimas ir ryšių palaikymas su visomis suinteresuotosiomis šalimis (valstybėmis narėmis, trečiosiomis valstybėmis, kitais GD ir kitomis ES institucijomis, teminiais ir regioniniais forumais ir kt.) • Metinės darbo programos rengimas, atrankos procesas • Metinių kvietimų teikti pasiūlymus rengimas, vertinimas
Išorės darbuotojai	• Parama atrankos procesui • Parama metinių kvietimų teikti pasiūlymus valdymui ir projektų, kuriems skiriama ES finansinė parama, atrankai • Parama finansų ir projektų valdymui • Parama vertinimų organizavimui

²¹ CA – sutartininkas („Contract Staff“), LA – vietos darbuotojas („Local Staff“), SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“), INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („agency staff“), JPD – jaunesnysis delegacijos specialistas („Junior Professionals in Delegations“).

²² Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

3.2.3. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ☒ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis dotacijos finansavimo
- ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Metai	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.
- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
 - ☐ nuosaviems ištekliams
 - ☐ kitoms pajamoms

nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms X

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ²³						
	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

XX.YY.01 [Teisingos pertvarkos mechanizmas. Viešojo sektoriaus paskolų priemonė]

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

[...]

²³

Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.